

Projektbeskrivelse

Forretningsudvikling gennem sundhedsinnovation

Vækstforums satsning inden for velfærdsinnovation

I erhvervsudviklingsstrategien 2010-2020 for Region Midtjylland er Velfærdsinnovation udpeget som et af de strategiske indsatsområder. Satsningen er i handlingsplanen 2011-2012 beskrevet som "Forretningsudvikling gennem sundhedsinnovation". Området er en videreførelse af megasatsningen Erhverv-Sundhed, som førte til etableringen af platformene MedTech Innovation (MTIC) og Caretech Innovation.

I handlingsplanen er udgangspunktet for initiativet at fremme forretningsudviklingen inden for markedet for velfærdsprodukter og serviceydelser. Der skal sigtes mod at forbedre rammerne for, at det bliver forretningsmæssigt attraktivt for virksomheder at udvikle velfærdsløsninger, og dermed skabe nye forretningsmodeller og opdyrke nye markeder, der kan generere omsætning og arbejdspladser.

Velfærdsområdet rammer bredt. I første omgang vil der især være fokus på innovation til sundhedssektoren, for derefter at udbrede indsatsen til at gælde hele velfærdsfeltet inden for strategiperioden, der går til 2020.

Igangværende initiativer

Siden januar 2009 har der under megasatsningen Erhverv-Sundhed været to innovationsplatforme på henholdsvis bio- og medtech området – MTIC og sundheds-it – Caretech Innovation.

Ligeledes er der sat to nationale initiativer i gang, hvor Region Midtjylland bidrager både økonomisk og videnskabsmæssigt. Disse to er netværket UNIK og projektet OPI-lab. Begge projekter handler om at skabe nye velfærdsteknologiske løsninger, og det er hensigten, at initiativet under "Forretningsudvikling gennem sundhedsinnovation" orienterer sig om de resultater, der udspringer af disse nationale initiativer, og bruger dem aktivt i videreudviklingen af initiativets ydelser.

Et af hovedformålene med indsatsen under Erhverv-Sundhed har været både at få bedre udnyttet den forskningsmæssige styrke regionen besidder inden for sundhedsforskning, naturvidenskab og bioteknologi og it – og indpode forretningsmæssige kompetencer i virksomhederne. Region Midtjylland har de seneste år arbejdet med innovation inden for sundhedsområdet, både i form af mindre eksperimenter og større satsninger. Dette har været lærerigt og ført til, at Regionen er én af de kapaciteter i Danmark, der besidder et stort erfaringsgrundlag og viden på området. Det er derfor hensigten, at man sikrer den fortsatte udvikling af bio- og medtech området, som kun lige er sat i gang i regionen, idet disse brancher kræver et meget stort sæt af forskellige specifikke kompetencer til gennemførelsen af projekter fra idé til produkt. Endvidere er disse brancher karakteriseret ved, at det tager mellem 3 og 15 år at udvikle produkter (indenfor hvilket tidsrum virksomhederne typisk skal finansieres af ekstern kapital), og derfor tager det tilsvarende lang tid både at udvikle kompetencerne inden for området, og inden man kan høste effekterne af indsatsen og konstatere effekterne på langsigtede økonomiske parametre som omsætning, eksport og beskæftigelse.

I 2009 blev der i regionen foretaget en analyse af, hvorvidt der eksisterer en sammenhængende infrastruktur for sundhedsinnovation i regionen, og hvilke anbefalinger til forbedringer virksomhederne kan se. Nogle af hovedpointerne i analysen var, at der mangler ledelsespolitikker på området, adgang til professionel service fx ifht kommerialiseringsspørgsmål og kliniske studier, og ikke mindst vurderes det, at der er et for svagt forretningsperspektiv i mange projekter.

Desuden er der blevet udarbejdet en grundig midtvejsevaluering af platformen MTIC og en analyse af klyngens nuværende tilstand og performance – en nulpunktsanalyse. Evalueringen, som er udarbejdet af IRIS Group, har gennem forskellige redskaber, herunder interviews og statistisk materiale, afdækket nogle af de effekter MTIC har haft i sin korte levetid. Ligeledes kommer evalueringen med en række anbefalinger, som vil benyttes i videreførelsen af en indsats på området.

Da MTIC afsluttes med udgangen af 2011, er der allerede nu behov for at udarbejde en videreførelse af indsatsen, og få valgt en operatør til indsatsen 2012-2014. Caretech Innovation kom senere i gang og udløber først august 2012.

Mål for initiativet

Initiativet skal i perioden 2012-2014 bidrage til at opnå Vækstforums opstillede effektmål for Velfærdsinnovation i erhvervsudviklingsstrategien og handlingsplanen. Herunder

- En stigning i antal virksomheder, der har eksport
- En stigning i branchefeltets omsætning
- En forøgelse af beskæftigede inden for branchefeltet

Resultatmål for initiativet:

Initiativet dækker over et område, hvor der arbejdes med en lang tidshorisont. Vejen til markedet er alt fra 3 til 15 år, og det kan derfor være svært at udfører nogle troværdige effektmål på eksport, omsætning og beskæftigelse efter blot 2-3 år. Derfor er de resultatmål som sættes for initiativet såkaldte "delmål", der skal understøtte aktiviteter, der kan føre til øget omsætning, eksport og beskæftigelse, og det anbefales at der sikres en løbende måling på disse parametre frem til 2020 for at give et reelt og troværdigt billede af effekterne.

Følgende resultatmål skal evalueres ved initiativets afslutning i 2014:

- Min. 90 % af de deltagende virksomheder oplever at have opnået øgede færdigheder i gennemførelsen af innovationsprojekter
- Min. 50 % af de deltagende virksomheder vurderer, at de har opnået konkrete forretningsmæssige fordele fx i form af nye produkter, forretningskoncepter ét år efter afsluttet forløb (dette betyder, at nogle af målinger først bliver tilgængelige i 2015)
- 10 % af de screenede projekter skal føre til prototyper og markedsmodningsbearbejdning.
- Opsamle læring om forretningsudvikling indenfor branchefeltet. De forkastede projekter opsamler læring via opgørelse af årsager til afslutning. Fx:
 - o Manglende markedspotentiale
 - o Manglende kompetencer
 - o Manglende brugervenlighed
 - o Manglende teknologimodenhed

Branchefeltet for initiativet er i første omgang koncentreret om bio- og medtech virksomhederne, hvilket inkluderer hjælpemidler og til dels telemedicin. Det skal overvejes i løbet af perioden, hvorvidt branchefeltet skal udvides.

Det vurderes i dag, at det fortrinsvis vil være virksomheder med det specialiserede sæt af kompetencer indenfor udvikling af produkter i disse brancher, som vil udgøre grundstammen af den gruppe af virksomheder, som skal udvikle fremtidens produkter indenfor velfærdsteknologi.

Supplerende mål for initiativet 2012-2014 er:

- Min. 15 projekter skal have tilført en rådgivning og sparring af relevante aktører
- Der skal udføres min. fire kompetencegivende arrangementer om året
- Der skal udføres min. to eksperimenter, hvor man arbejder med modeller og metoder for at beskrive behov med et kommercielt potentiale

- I alt min. 40 virksomheder skal modtage individuelle ydelser, der styrker deres forretningsmæssige kompetencer
- Der skal kunne fremvises en indsats på internationaliseringsområdet – herunder tilknytning til internationale netværk og samarbejde med udenlandske kompetence på et individuelt virksomhedsniveau
- Operatøren skal arbejde i strategiske partnerskaber med det eksisterende innovationsfremmesystem, herunder Universitetet, Technology Transfer Organization, innovationsmiljøerne, venturekapital aktørerne etc.

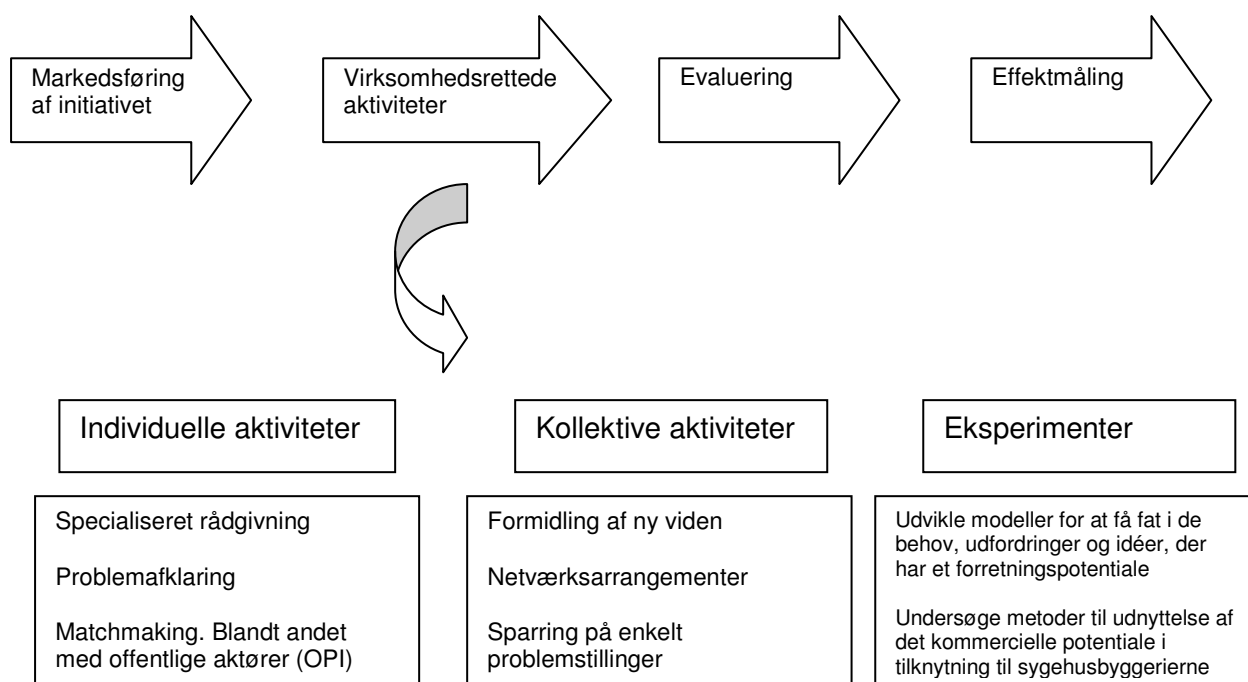
Forretningsfokus

Udgangspunktet for indsatsen er at fremme forretningsudviklingen inden for markedet for velfærdsprodukter og services.

De største udfordringer Danmark står overfor, er et stadigt krav om besparelser på de offentlige budgetter samtidig med, at antallet af fx patienter stiger. Det er tydeligt, at virksomhederne i Danmark nu har mulighed for at placere sig i front af dette ”emerging market”, som hele verden erkender og adresserer: Behovet for nye produkter og services, der med kommercielt basis kan bidrage til at løse de behov og udfordringer, der er og samtidig bidrage til at effektivisere forskellige ydelser som fx patientforløb, sygdomsdiagnostik, hjemmeplejebesøg og ældrepleje.

Essentielt for regionens fremadrettede succes er, at der sikres et stærkt kommercielt markedsfokus i de projekter, der støttes. Elementer til at sikre dette, er en kompetent screening af potentielle forretningsmuligheder inspireret af en venturekapitalistisk tilgang, hvor der både er fokus på selve idéens kommercielle potentiale, idébærerens/teamets kompetencer og hvorvidt, der allerede eksisterer tilsvarende produkter på det globale marked. Erfaringerne viser, at der ofte bliver initieret projekter, hvor forretningspotentialet for produktet enten ikke er afklaret eller ikke er stort nok, og dette medfører, at projektet strander undervejs. Herunder gælder også, at der kræves meget kapital for at finansiere denne type af produkter. Hvis ikke virksomhederne har de rette rammebetingelser til at udvikle produkterne hurtigt nok i konkurrence med virksomheder i andre lande, vil de uvægerligt tabe til konkurrenter i sidste ende.

Initiativets tilbud

Evaluering og effektmåling

Projektet skal løbe over 3 år fra 2012-2014, med en midtvejsevaluering senest december 2013 og en afsluttende evaluering. Løbende skal der gennemføres møder mellem operatøren og Region Midtjylland for at vurdere, hvad der fungerer og hvilke tiltag, der skal rettes til. Det er vigtigt, at der bibeholdes en fleksibilitet og en evne til at forme ydelserne efter virksomhedernes behov.

Succeskriterierne for de involverede parter defineres som en del af de enkelte aktivitetsforløb, og skal fokusere på værdiskabelse hos de involverede virksomheder. Summen af enkeltprojekter skal imødekomme de overordnede strategiske resultatomål, hvilket indebærer, at den enkelte aktivitet kan have et andet sigte, forudsat det strategisk set befordrer den overordnede målsætning.

Til måling af initiativets resultater skal de målinger, der er gennemført til midtvejsevalueringen af MTIC og klyngens nuværende performance, foretaget af konsulentbureauet IRIS Group, benyttes. Dette giver muligheden for at bygge på en nulpunktsmåling, der skaber et godt grundlag for en validering af initiativets langsigtede effekter. Derudover skal der være en evaluering af de igangsatte ydelser, og af de eksperimenter, der foretages inden for rammerne af initiativet.

Deltagende virksomheder

Velfærdsteknologi og service (VTS) er ikke et veldefineret branchefelt, men er baseret på et øget markedsbetov, og en mobilisering i forhold til organiseringen af de værdikæder, som skal udvikle og levere fremtidens velfærdsteknologier og services.

Dette betyder, at mange virksomheder ikke nødvendigvis ser sig selv som værende inden for VTS i deres nuværende forretningsmodel. Ligeledes er der store spillere på området, der i høj grad leverer til det offentlige, hvilket kan være et svært marked for mindre virksomheder at gå ind på.

Bio- og medtech klyngen er forholdsvis ung i region midtjylland, og består af cirka 100 virksomheder, der fordeler sig indenfor biotek, medico og hjælpemidler. Indtil videre har 40 af disse benyttet sig af det regionale tilbud, MTIC. Med en satsning indenfor området forventer man, at der er et potentiale for at udvide klyngen – det gælder både i forhold til nyopstartede virksomheder, men også virksomheder, der ændrer deres nuværende forretningsområder, og bliver bevidste om mulighederne inden for velfærdsmarkedet.

Samtidig vil et øget samarbejde mellem virksomhederne, forskningsinstitutioner og hospitalerne omkring de tidlige stadier af projekter betyde, at der i langt højere grad udnyttes de ressourcer, som er til stede i regionen.

Problemafkllaring

Det er af afgørende betydning for initiativet, at der er mulighed for individuel tilpasning af ydelser til de aktuelle behov – både når det gælder virksomhedernes innovationsprojekter, og når det gælder kommercielt interessante innovationsprojekter i offentlige organisationer. Innovationsprojekter i så komplekse strukturer, med så forskellige specialiserede kompetencer, behov, drivere, organisatoriske mål, kulturer og lovkrav lykkes kun, hvis denne fleksibilitet reelt er til stede. Det betyder blandt andet, at der skal kunne leveres ydelser til projekter uanset, om det implicerer store eller små virksomheder, spin-off fra det offentlige eller fra forskningen – og uanset, om det er en spæd idé eller projektet er i en senere fase. Dette vil være med til at sikre, at der kapitaliseres på erfaring fra hele værdikæden fra idé til markedsført internationalt produkt.

Der skal kunne sættes ind med de rigtige kompetencer til de rigtige projekter på de rigtige tidspunkter – uden at dette begrænses af standardløsninger med faste regler og rigide rammer – ellers mister man fundamentet for den synergi, der kan skabes i sådan en fleksibel struktur.

Specialiseret rådgivning

Den specialiserede rådgivning skal understøtte udviklingen af virksomhedernes kommercielle kompetencer. Den specialiserede rådgivers opgave er at yde assistance til løsning af de individuelle problemstillinger, som virksomheden eller projektet befinder sig i. Det kan være produktmodning, markedsføring, eksportrådgivning, kapitalformidling, patentering, krav til klinisk evidens etc. Den enkelt rådgiver skal være i besiddelse af spidskompetencer på det relevante område, og det er operatørens opgave at finde de optimale match mellem rådgiver/ekspert og virksomhed/projekt.

Tilskuddet til ekstern konsulentbistand kan max. være 500.000 kr. pr. projekt/virksomhed. Hvis virksomhederne har en omsætning over 2 mio. kr. kan tilskuddet max. udgøre 70% af omkostningerne til konsulenten. For virksomheder med en omsætning over 5 mio. kr. kan tilskuddet max. udgøre 50% og for virksomheder med en omsætning over 10 mio.kr. kan tilskuddet max. udgøre 30%.

Kompetencegivende forløb

De kompetencegivende tilbud til virksomheder skal under initiativet tage form som et kollektiv tilbud, hvor den enkelte virksomhed har mulighed for at få sparring fra netværket på enkelte problemstillinger.

Disse kompetencegivende tilbud kan omhandle fx regulatoriske forhold, patentering, eksport og andre områder, der er centrale for at give virksomhederne et kompetenceløft, der kan medvirke positivt til konkurrenceevnen og professionaliseringen af branchen.

Samarbejde mellem offentlige og private aktører

De seneste år har der været et stigende fokus på udviklingssamarbejder mellem offentlige og private aktører. Der er stadig mange udfordringer i disse innovationssamarbejder, og både på tværregionalt og europæisk niveau arbejdes der på at udvikle brugbare forretningsmodeller, der muliggør sådanne. Et af hovedpunkterne er de juridiske udfordringer.

Operatøren af initiativet forpligter sig til at holde sig orienteret om udviklingen i det tværregionale projekt – OPI-lab, der har som formål at udvikle generiske anvendelsesorienterede modeller for OPI. Dette projekt løber fra januar 2011- 2013, og har deltagelse af offentlige aktører fra alle fem regioner, kommuner og private virksomheder.

Ligeledes skal operatøren arbejde aktivt med aktører i privat og offentlig regi for at fremme samarbejdet mellem disse indenfor kommercielt relevante projekter.

Samarbejde med sygehusbyggerierne

Der bliver i løbet af de næste år bygget nye sygehuse for omkring 11 mia. kr. i Region Midtjylland. Det betyder, at der skal tænkes nyt og innovativt for at man får skabt fremtidens sundhedsvæsen. Dette sætter krav både til regionen og til de private virksomheder. Det skal være en del af initiativets indhold, at der samarbejdes med ledelserne i virksomhederne, universitet og offentlige aktører om at fremme virksomheders mulighed for deltagelse i kommercielt interessante projekter i forbindelse med sygehusbyggerierne i Aarhus, Gødstrup og Viborg og arbejdet med fremtidens sundhedsvæsen.

Tidsplan

Initiativet planlægges gennemført i perioden 2012-2014

Budget - udgifter

	2012 1000 kr.	2013 1000 kr.	2014 1000 kr.	I alt 1000 kr.
Løn til ansatte (operatør)	5.000	5.000	5.000	15.000
Udgifter til kollektive aktiviteter	1.000	1.000	1.000	3.000
Konsulent, tjenesteydelser og deltagerudgifter	4.660	4.660	4.680	14.000
Markedsføringsmateriale m.m.	250	250	250	750
Husleje, inventar m.m	1000	900	900	2.800
Andet (konferencer, databaser, faglig vide, sparring)	550	550	530	1.630
Forsikringer	50	50	50	150
Indirekte omkostninger	160	160	160	480
Rejser, transport	280	280	280	840
Evaluerings	0	100	100	200
Revision	50	50	50	150
I alt	13.000	13.000	13.000	39.000

Finansieringsbudget

	2012 1000 kr.	2013 1000 kr.	2014 1000 kr.	I alt 1000 kr.
Region Midtjylland	10.000	10.000	10.000	30.000
EU's Regionalfond	2.000	2.000	2.000 *	6.000
Privat egenfinansiering	1.000	1.000	1.000	3.000
I alt	13.000	13.000	13.000	39.000

* Dette beløb er under forudsætning af, at der uddeles strukturfondsmidler i 2014

Organisering

Operatøren skal administrerer ordningen, herunder den økonomiske styring i forhold til de givne bevillinger til initiativet.

Der indgås en resultatkontrakt mellem Region Midtjylland og operatøren til sikring af, at initiativet har en fremdrift, der er i overensstemmelse med de fastlagte målsætninger.

Der skal nedsættes en uvildig bestyrelse på fem personer, fordelt med to fra private virksomheder, to fra forskningsinstitutioner og én fra det kliniske område. Desuden skal der være en observatør fra Region Midtjylland samt én repræsentant fra operatøren. Bestyrelsen skal godkendes af Vækstforum, Region Midtjylland, ud fra følgende kriterier:

- 1) Kompetence
- 2) Uvildighed
- 3) International erfaring

Forankring

I løbet af initiativets sidste år skal der udformes en strategi for, hvordan der kan ske en forankring af nogle af de ydelser og metoder som initiativet indebærer. Det vurderes, at der ikke kan ske en ren kommercialisering af de ydelser, der tilbydes under initiativet, da klyngen endnu i mange år må betragtes som ung og umoden. Det bør dog overvejes, om der kan ske en placering af udvalgte ydelser hos en anden offentlig aktør, herunder evt. sygehuse, kommuner, Universitetet eller i privat regi.